

Bussresa till Örträsk i Södra Lappland och Finnsams vårkonferens med årsmöte den 28 maj – 1 juni 2014

Resereportage av Lena Gribing

Dag1

Bussresan startade i Karlstad med Larsson-Resman. En ny fin buss med internet-uppkoppling och möjlighet till bildvisningar. Denna moderna teknik nyttjades flitigt under hela resan. Vi hade dessutom en trevlig busschaufför som var mycket intresserad av temat för resan. Han var även en duktig fågelkännare vilket han visade prov på flera gånger.

Larssons Buss kom kl.12 från Karlstad till Örebro med 4 passagerare, Britt- Karin, Jan, Åge och Asgeir. I Örebro anslöt Tor, Jan-Erik, Lena och Ingemar. Tor Eriksson guidade oss genom en bygd av hyttor och bruk till Vårdshuset Älgen där vi åt en mycket god lunchbuffé.

Nu började föreläsningarna ombord på bussen. Jan-Erik Björk beskrev den skogsfinska kolonisationen i Grangärde finnskog. I Ludvika klev Kenneth och Ingvar på bussen. I Bergalid, Falun hämtade vi upp Maud och Mattias och fortsatte vidare till Svabensverk där Stig och Siv gick på bussen.

På Finnskogsmuséet i Skräddrabo fick vi fika och möttes av Maths Östberg som visade en glimt av den kommande nya basutställningen.

Maths Östberg guidade oss över finnskogen fram till Alfta där Stig W tog över och berättade om Skogsfinsk arkeologi, etnicitet i det materiella utifrån sin nya bok.

Vi hämtade så upp Helena vid Söderhamns järnvägsstation. På värdshuset Glada Hudik i Hudiksvall åt vi kvällsmat.

Innan bussen anlände till vandrarhemmet Gaffelbyn på Norra berget i Sundsvall strax efter kl. 21, berättade Britt-Karin Larsen om sitt möte med Finndianerne i Michigan förra sommaren. Många finska invandrare har på senare tid gift sig med indianer. En modern variant på hur vi tror att de första invandrande skogsfinnarna blandade sig med lokalbefolkningen.

Dag 2

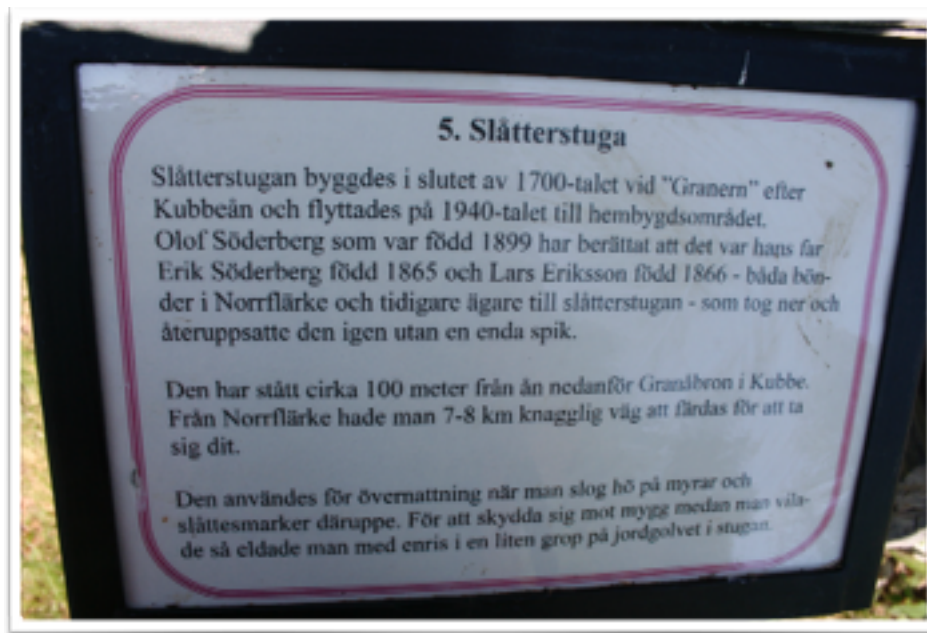
Efter en god frukost på vandrarhemmet startade dagens resa kl. 8.04 mot Örträsk.

Några morgonpigga hade beundrat utsikten från västra berget med fantastisk utsikt över Sundsvall.

Nya medresenärer, Ann och Kerstin, plockades upp efter vägen vid Torsboda, Söråker.

Maud Wedin porträtterar finnforskaren Richard Gothe f. 1853 i Tyskland. Han studerade teologi i Sverige, och fick en tjänst som sjömansmissionär i Härnösands stift. Där väcktes hans intresse för Mellannorrlands kultur och historia, främst den skogsfinska kolonisationen. Richard Gothe inledde en metodisk arkivforskning kombinerad med fältarbete och lämnade efter sig ett gediget material. Han har skrivit bl.a. 1942 om Hasselafinnarna och 1943 Från Trolldomstro till kristendom.

Vi drack sedan kaffe på Anundsjö hembygdsgård. Det är en stor gård med många välskötta hus och miljöer som visar på traktens historia vid älvens kant. Här tittade vi noga på en slätterängslada. Kan ha varit en Ria från början.

Nästa stopp blev på Gammelgården i Myckelgensjö där vi tillbringade ett par timmar. Gården är en väl bevarad bondgård från 1600-talet. Till anläggningen hör ett stort antal byggnader. De har alla haft en särskild funktion när gården var i bruk. En höghässja som var ofantligt hög fick oss att häpna. Gammelgården ägs och förvaltas av Murberget, Länsmuseum Västernorrland.

Vi åt även här en god lunch innan vi fick en trevlig guidning om gården och svar på många frågor. Till historien hör också att här spelades filmen *Barnen från Frostmofjellet* in.

Så fortsatte vi färden och Maths Östberg berättade om flera finnbosättningar efter vägen genom Ångermanland och in i Sydöstra Lappland.

Vägen blev nu alltmer enformig med tallmoar men med många små sjöar, berg och dalar. En ensam ren visade sig. Bussen passerade Lapplandsgränsen strax före finnbosättningen Hälla.

Vi gjorde ett besök på Koholmen vid Gafsele by. Här byggdes 1964 en efterlängtd bro över Ångermanälven. På holmen finns en timrad övernattningskoja och en minnessten över svedjefinnen Nils Andersson som kom till Åsele Lappmark 1674.

Koholmen

Fika på vädkanten gick också bra. Vi hörde Storspov och Bergfink och såg Enkelbeckasin.

Vi var framme i Örträsk kl. 17:30 Efter inkvartering på vandrarhemmet i den gamla prästgården fick vi god mat och senare en trevlig musikstund i Kyrkan där Eva Lycksell med hjälpmusiker sjöng svenska folkvisor. Evens Löfgren visade sen kyrkan som uppfördes 1849. För mer info om Örträsk rekommenderas <http://sv.wikipedia.org/wiki/Örträsk>

Prästgården

Kyrkan

Hembygdsgården där fredagens konferens höll till.

Dag 5

Resan hem.

Årsmötet drog ut på tiden så några finnbosättningar fick vi bara höra om på vägen. Dock kände vi oss mycket nöjda med att ha fått en ny kassör för Finnsam. Det blev Anette Norberg. En trevlig finnättling som vi lämnade kvar i Örträsk. Under färden söderut passade vi nu åter på att informera om diverse intressanta ämnen.

Jan Myhrvold fördjupade oss ytterligare om det skogsfinska DNA-projektet. Lena Gribing berättade om den etnoarkeologiska utgrävningen av resandebosättningen Krämarstan utanför Finnerödja samt visade en film gjord av Hans-Owe Persson om tidig järnframställning.

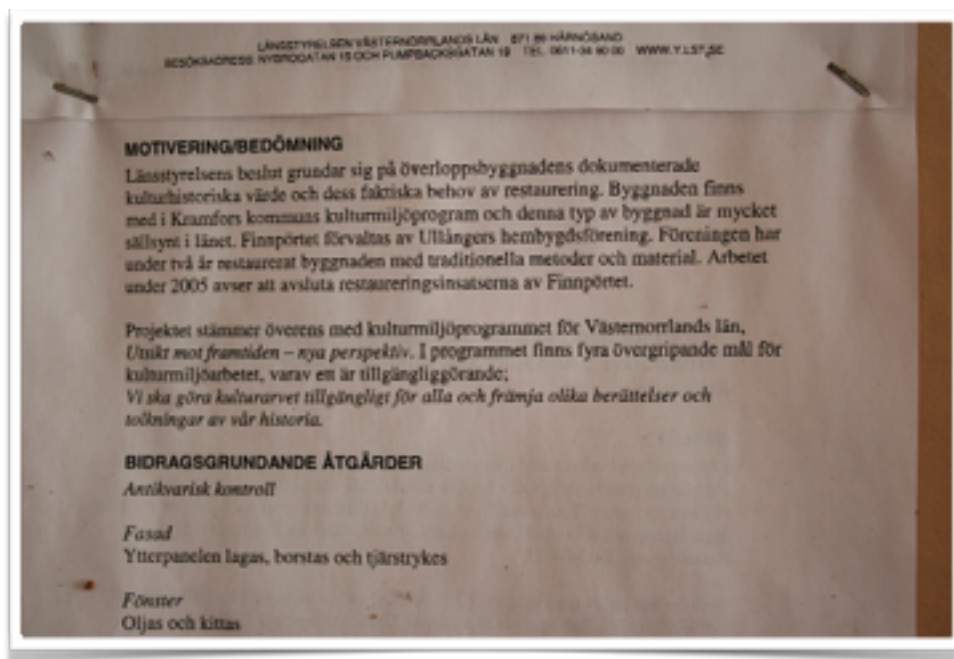

Ett sista besök på en finnbosättningsplats gjordes vid Norr-Almsjön, där Ullångers hembygdsförening serverade landgångar och kaffe vid "Finnpörtet". Bussen fick stanna då en bro såg farlig ut. Vägen upp till byn var inte så lång men det var skönt att röra på sig. Vi fick se en mycket hårt renoverad stuga. Man hade gjort ett gott försök att bevara en nästan nedfallen gammal byggnad. Historia och berättelser fanns men inte så mycket om de första finnarna där. En överbyggd källare under huset sades kanske vara en backstuga eller något liknande men där hade nog inte någon bott.

Denna bosättning ligger mycket högt och vackert. En by där man endast bor sommartid. Numera. Strömfrågan har man löst med solceller. Åkermarken har använts relativt nyligen men om ingen betar här är det snart bara skog.

Almsjön, Norralmsjö Finnen Per Persson 1621

Länsstyrelsen Västernorrlands bidrag till renovering 176 000 kr . Klart 2005

Vi fortsatte färden utmed E4:n och det vackra landskapet vid Höga kusten.

Maud Wedin beskrev finnbosättningarna i Medelpad och norra Hälsingland. Det blev mycket att ta in och man inser att det finns många finnbosättningar i vårt långa land. Mycket är olikt men det mesta känns likt. En kultur med gemensam bas.

En underbart god måltid intogs på Gläntan Kurs- o. Lägggård, Mållångsstad inte långt från Skräddrabo. Vi släppte av flera efter vägen och i Ludvika bytte vi busschaufför.

Det blev mörkt i bussen men ingen somnade. Forskning pågick hela tiden.

Tack alla för gott sällskap och ett särskilt tack till Tor som ordnat med denna fantastiska resa.

Vid datorn Lena Gribing